

Temat: Średniowieczne społeczeństwo a władza.

Zwróćcie uwagę na:

- upadek miast we wczesnym średniowieczu i ich odradzanie się począwszy od XI w.,
- zasady lokacji miast,
- dążenia miast do niezawisłości i zróżnicowanie ekonomiczne i prawne mieszkańców miast,
- rolę cechów i gildii,
- prawo składu i przymusu drożnego,
- przekształcenie monarchii patrymonialnej w stanową,
- organizację i funkcjonowanie parlamenty angielskiego i Stanów Generalnych we Francji,
- najstarsze przykłady zgromadzeń stanowych w Europie.

Ćwiczenia do tych zajęć proszę zrobić, np. w zeszytach przedmiotowych do czwartku po świętach.

1. Wpisz literę „P” obok zdań prawdziwych, a literę „F” – przy wypowiedzeniach fałszywych.

Zdanie	P/F
Regres gospodarki miejskiej po upadku cesarstwa zachodniorzymskiego był wynikiem porzucenia przez mieszkańców miast tradycyjnych zajęć miejskich i zajęcia się uprawą roli.	
Wzrost zapotrzebowania na towary rzemieślnicze oraz nadwyżki w produkcji rolnej wpłynęły na odradzanie się średniowiecznych miast.	
W X – XII w. w Europie Zachodniej chłopci opuszczali przeludnione wsie i przenieśli się do ośrodków miejskich w celu znalezienia pracy.	
Lokacje miast w Europie Środkowo-Wschodniej często przebiegały z inicjatywy władców, którzy dostrzegali korzyści płynące z rozwoju handlu i rzemiosła.	

2. Wykonaj polecenia na podstawie tekstu źródłowego.

Akt lokacji Krakowa z 1257 r., wydany przez Bolesława Wstydliviego

W Imię Ojca i Syna i Ducha Św. Amen [...]. Zamierzając tedy założyć miasto w Krakowie i zgromadzić tamże ludzi z różnych klimatów, kładziemy to w uszy wszystkim [...], że my, Bolesław, z łaski Bożej książę Krakowa i Sandomierza, [...] zakładamy je na tym prawie [...], co się dziać powinno w myśl prawa i form miasta Magdeburga. A jeśliby jaka wątpliwość co do tego powstała, wątpiący winni się uciec do prawa pisanego. Przede wszystkim więc tego trwale pragniemy przestrzegać i wójtom naszym [...] obiecujemy przestrzegać niewzruszenie, że wszyscy mieszczenie mieszkający w tym mieście nie mają nam dawać ani czynić żadnego czynszu, ani jakiegokolwiek daniny [...] przez przeciąg lat sześciu [...]. Gdy zaś minie owe sześć lat, to z każdego siedliska obowiązani będą płacić nam 1/2 luta wedle wagi niemieckiej srebra używanego wówczas, gdy przypadnie termin płacenia [tzn. w monecie będącej aktualnie w obiegu] [...]. Również nadajemy miastu prawo używania rzeki Wisły [...] w ten sposób, że w niej będzie wolno swobodnie łowić ryby, a [...] wójtowie będą mogli zbudować trzy młyny i dzierżyć je prawem dziedzicznym [...]. Nadajemy również wspomnianym wójtom 30 łanów [...] wolnych od wszelkiego podatku i służby.

Źródło: *Wiek V–XV w źródłach*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1997, s. 229–231.

A. Podaj nazwę prawa, które wykorzystano przy ponownej lokacji Krakowa.

B. Wymień przywileje mieszkańców Krakowa uzyskane na mocy aktu lokacyjnego.

-
-
-

3. Na czym polegał samorząd miejski?

4. Wyjaśnij znaczenie pojęć oraz ich wpływ na funkcjonowanie gospodarki:

- cech –

- partacz –

- gildia –

5. Na podstawie tekstu źródłowego zamieszczonego na s. 40 podręcznika napisz, na czym polegało prawo składu.

6. Wpisz literę „P” obok zdań prawdziwych, a literę „F” – przy wypowiedzeniach fałszywych.

Zdanie	P/F
Dynastii normañskiej udało się utrzymać silnà wladzê królewskà w Anglii dziêki poparciu ze strony duchowieñstwa i mieszczañstwa.	
Wladcy z dynastii Plantagenetów potrzebowali pieniêdzy i wojska na wojnê z Francjà, a ponadto d¿yili do wzmocnienia swojej wladzy, co spowodowało ich konflikt z angielskimi baronami.	
Skutkiem konfliktu miêdzy angielskà szlachtà a królem było wydanie <i>Wielkiej karty swobod</i> , w ktorej wladca zagwarantował sobie nieograniczonà swobodê zarzàdzania pañstwem.	
Naruszenie przepisów zawartych w <i>Wielkiej karcie swobod</i> było powodem wybuchu antykrólewskiego powstania i zwołania pierwszego parlamentu angielskiego.	

7. Zaznacz wladciwe zakoñczenia zdañ.

Prawa wyborcze w sredniowiecznej Anglii mieli

rycerze i ich potomkowie.

wszyscy wolni mieszkañcy.

rycerze i mieszczañe.

reprezentanci wszystkich stanów społecznych.

Inicjatywa ustawodawcza przyslugiwała

królewskiej kancelarii i Izbie Gmin.

Izbie Gmin i Izbie Lordów.

królowi i jego kancelarii.

obu izbom parlamentu i królowi.

8. Wymieñ dwa powody zwołania pierwszych Stanów Generalnych we Francji.

-

-

9. Skreśl nieprawdziwe fragmenty zdañ.

Krół francuski nie mógł nakładać na społeczeństwo **nowych praw / podatków**, ponieważ stany we Francji miały **ustawodawstwo / immunitety** zwalniające je ze świadczeń. Prawo nakładania nowych podatków uzyskały **Stany Generalne / parlamenty lokalne**. Grupy obciążone nowymi świadczeniami musiały **wyrazić na nie zgodę / przyjąć je bez zastrzeżeń**. Parlament francuski nie godził się na ciągłe wprowadzanie nowych obciążeń fiskalnych – uchwalał podatki **jednorazowe / bez ograniczeń czasowych**.

10. Zapisz w tabeli informacje na temat Stanów Generalnych we Francji i parlamentu angielskiego

	Parlament angielski	Stany Generalne
skład		
sposób powoływania		
sposób podejmowania decyzji		
uprawnienia		

11. Połącz nazwy zgromadzeń parlamentarnych z państwami (znajdują się poniżej), w których one funkcjonowały oraz **dopisz wiek, w którym rozpoczęły swoje funkcjonowanie.**

Nazwa zgromadzenia	Państwo	Czas
sobór ziemski		
Althing		
sejm walny		
landtagi		
Riksdag		
Hoftag		
kortezy		

León i Aragonia, kraje niemieckie, Szwecja, Rzeczpospolita, Rzesza, Islandia, Rosja, Anglia